

QUARESMA AMB JOAN XXIII

L'ITINERARI ESPIRITUAL DEL PAPA BO: D'ANGELO RONCALLI A SANT JOAN XXIII

6

EL CONCILI VATICÀ II

L'aggiornamento.- Joan XXIII va sorprendre al món posant en marxa un gran projecte de renovació per a l'Església. Aquest era l'esperit del seu pontificat que ell mateix va definir amb el terme "aggiornamento" o posada al dia de l'Església per transmetre l'Evangelí establint diàleg amb el món modern. *Obrim les finestres de l'Església. Vull obrir àmpliament les finestres de l'Església, amb la finalitat que puguem veure el que passa a l'exterior, i que el món pugui veure el que passa a l'interior de l'Església. Amb aquest desig va decidir promoure el Concili Vaticà II.*

- L'anunci i els preparatius.- Només tres mesos després de la seva elecció, el 25 de gener de 1959, el papa anuncià el concili a la sala capitular de l'abadia benedictina de Sant Pau Extramurs, després de presidir la clausura del Octavari per la unió de les Esglésies, als disset cardenals que havien assistit a l'acte *tremolant una mica per la commoció, més encara amb humil determinació de propòsit.*

Amb la sorpresa silenciosa dels purpurats, va expressar que el projecte havia nascut *com la flor espontània d'una primavera inesperada [...] hem escoltat una inspiració; Nosaltres hem considerat la seva espontaneïtat, en la humilitat de la nostra ànima, com un toc imprevisible i inesperat.* La immensa confiança que Joan XXIII tenia en Déu l'havia portat a respondre amb promptitud a la inspiració, sense plantejar-se com es faria realitat. La simpatia i confiança que inspirava el Papa bo va fer que tota la cristiandat aviat s'esperés amb il·lusió l'esdeveniment.

L'humil successor de Sant Pere no sent encara cap temptació d'inquietud. Ens sentim forts en la fe i, al costat de Jesús, podem travessar no només el petit llac de Galilea, sinó també tots els mars del món. La paraula de Jesús és suficient per a la salvació i la victòria.

Joan XXIII va seguir molt de prop els preparatius del concili perquè no es perdés la "línia general". Mantingué un tarannà de respecte pel treball de les comissions, "deixant fer". Tenia molt clara la seva principal missió: aguditzar l'oïda i escoltar atentament allò que l'Esperit Sant suggeria als bisbes. Així ho faria saber al recent cardenal Leo Josef Suenens, mediador entre el corrent conservador i el més obert a la renovació. Igualment el cardenal Montini, que va atendre i coordinar l'estructuració i el desenvolupament dels treballs en la primera sessió. El papa va procurar la màxima implicació en el concili, també amb la pregària:

No dubtem al dir que les nostres diligències i estudis perquè el Concili sigui un gran esdeveniment, podrien fer-se inútils, si l'esforç col·lectiu de santificar-nos fos menys d'acord i menys decidit. Cap element hi podrà contribuir tant com la santedat, buscada i aconseguida. Les pregàries, les virtuts de cadascú, l'esperit interior aconsegueixen ser un instrument immens de bé. (Discurs 13 novembre 1960).

Una setmana abans de la seva inauguració, Joan XXIII va viatjar al santuari de Loreto i a Assis per a implorar gràcies extraordinàries en favor del concili. Aquell va ser el primer viatge llarg que realitzava un papa des de 1857. *4 octubre 1962. Aquesta data de la meua vida s'hauria de escriure amb lletres d'or: El pelegrinatge que vaig desitjar i en pocs dies vaig aconseguir programar i realitzar amb l'ajuda del Senyor.* (Darrers apunts de 1962).

- La inauguració.- L'11 d'octubre de 1962 el papa Roncalli va inaugurar el Concili Vaticà II a la basílica de Sant Pere. El seu discurs sorprenué tothom per la seva gran senzillesa i força d'esperit. Es va mostrar renovador i innovador, amb frases profundes, plenes de llum, comprensibles per a tots i plenes d'esperança. Va indicar la precisa orientació dels objectius: no es tractava de definir noves veritats ni de condemnar errors, sinó de renovar l'Església per fer-la capaç de transmetre l'Evangelí en el moment present de la història; promoure els camins d'unitat de les Esglésies cristianes; buscar el millor dels nous temps i establir un diàleg amb el món modern,

buscant sempre primer allò que ens uneix i no el que ens separa.

[...] l'esperit cristià i catòlic del món sencer espera que es doni un pas endavant cap a una penetració doctrinal i una formació de les consciències que estigui en correspondència més perfecta amb la fidelitat a l'autèntica doctrina [...]. Una cosa és la substància de l'antiga doctrina, del "depositum fidei", i una altra la manera de formular la seva expressió; i d'això ha de tenir-gran compte amb paciència [...] l'Esposa de Crist prefereix usar la medicina de la misericòrdia [...] anar a l'encontre de les necessitats actuals [...] mostrar-se mare amable de tots, benigna, pacient, plena de misericòrdia i de bondat envers els fills separats d'ella [...] tota l'obra del nou Concili Ecumènic està veritablement orientada a retornar l'esplendor, en la semblança de l'Església de Jesús, als trets més senzills i purs del seu naixement i a presentar-tal com el seu diví Fundador la va fer: sense taca ni arruga.

Al Diari de l'ànima recollia els seus sentiments en tan solemne jornada:

Dono gràcies a Déu per haver-me fet digne de l'honor d'obrir, en nom seu, aquest principi de grans gràcies per a l'Església Santa. Ell va disposar que la primera guspira que preparà, durant tres anys, aquest esdeveniment sortís de la meua boca i del meu cor. Jo estava disposat a renunciar fins i tot a l'alegria d'aquesta obertura. Faci's la teua voluntat, a la terra com al cel. (Darrers apunts, 11 oct. 1962).

- **El discurs de la Lluna.**- Aquesta mateixa nit, cent mil persones es van congregar a la plaça de Sant Pere amb torxes a les mans. Des balcó el papa va pronunciar unes paraules en to familiar, que van conquerir emocionar el món sencer:

*Estimats fillets, escolto les vostres veus. La meua és una sola veu, però resumeix la veu del món sencer; de fet avui, tothom està representat aquí. Es diria que **fins i tot la lluna està aguantant aquesta nit**. Mireu-la com des de dalt s'observa aquest espectacle. Passa que **estem tancant una gran jornada de pau; sí, de pau; de glòria a Déu en el cel i pau als homes de bona voluntat**. [...] Amb mi hi ha el meu desig convidar a la Verge santa, [...] invocant-la, elevant tots plegats les mirades cap a Jesús, el seu fill, [...] Siguin sempre els*

nostres sentiments com ara els expressem davant del cel i en presència de la terra: fe, esperança, caritat, amor de Déu, amor dels germans; i després, tots junts, sostinguts per la pau del Senyor, endavant en les obres de fer el bé! Tornant a casa, trobareu els nens; feu-los una carícia i digueu-los-hi: aquesta és la carícia del papa. Potser trobareu alguna llàgrima que eixugar. Tingueu una paraula d'alè per al qui pateix. Sàpiguen els afligits que el papa està amb els seus fills, especialment en l'hora de la tristesa i de l'amargor. Recordem tots el vincle de la caritat i, cantant, o sospirant, o plorant, però sempre plens de confiança en Crist que ens ajuda i ens escolta, procedim serens i confiats pel nostre camí.

- Paraules de comiat.- L'última vegada que el Concili va veure i escoltar Joan XXIII va ser el 8 de desembre de 1962: *Un llarg camí queda per recórrer, però vostès saben que el pastor suprem els seguirà amb afecte en l'acció pastoral que desenvoluparan en cadascuna de les seves diòcesis . Ens esperen, certament, grans responsabilitats, però Déu mateix ens sostindrà en el camí.*

El seu ràpid mort el 3 juny 1963 va deixar al seu successor el cardenal Giovanni Battista Montini - Pau VI, elegit divuit dies després, la tasca de tirar endavant la gran obra del Concili fins a la seva clausura, el 8 de desembre de 1965. Així i tot la vida de Joan XXIII quedaria per sempre marcada per aquest gran esdeveniment renovador de l'Església en el segle XX:

Un món vell desapareix, un altre món està en gestació, i en aquest, jo hi procuro posar una bona llavor, que tindrà la seva primavera, encara que floreixi una mica més tard, quan jo hagi mort.

PENSAMENTS ESPIRITUALS

✓ És bona la família en la qual l'amor recíproc batega com una flama en l'exercici de tota virtut.

✓ L'Església catòlica no és un museu d'antiguitats. És més aviat la vella font del poble que dona aigua a les generacions d'avui dia com la va donar a les del passat.

